

Spominska cerkev Sv. Duha na Javorci prejela najvišje evropsko priznanje za skupno dediščino: Znak evropske dediščine

Slovenska dediščina in skrb zanjo sta cenjeni v Evropi. Strokovnjaki iz vse Evrope so danes potrdili, da je Spominska cerkev Sv. Duha na Javorci izjemen zgled evropske kulturne dediščine in jo uvrstili med devet letošnjih prejemnic priznanj. Te se pridružujejo 29 ostalim lokacijam oziroma dogodkom, ki to najvišje evropsko priznanje za skupno dediščino že imajo.

Spominska cerkev Sv. Duha na Javorci je arhitekturni biser v izjemni alpski kulturni krajini. Posebno vrednost pa ji daje humana želja vojakov različnih narodov, ki so sredi Prve svetovne vojne v spomin padlim tovarišem sami postavili spominski objekt, leseno cerkvico. Ljudje in strokovnjaki so cerkvico vedno znova obnovili, da ohranijo spomin na mrtve in poudarijo pomen miru. Zato je cerkvica vključena tudi v Poti miru. Javorca spodbuja dejavnosti za mlade in kulturne prireditve. Kontinuirana je promocija zgodovine nastajanja objekta ter likovne izjemnosti, ki so jo dali objektu in njegovi opreми Remigius Geyling, Geza Jablonski in drugi. S pomočjo razstavne dejavnosti in knjig Tolminskega muzeja je to dodana vrednota tega spominskega prostora.

Pot do priznanja ni bila kratka. Že leta 2008 je bila v Evropi organizirana medvladna iniciativa, da bi poudarili pomen evropskih spomenikov, povezanih s skupnimi vrednotami vse Evrope. Slovenija je na ta seznam uvrstila Bolnišnico Franja, spominsko cerkvico Javorca in pokopališki kompleks Žale arhitekta Plečnika. Svet Evrope pa se je kasneje odločil za novo, posebno evropsko priznanje, ki naj poveže evropsko dediščino vseh držav znotraj EU. Pobudi se je pridružilo 24 držav. Od leta 2013 do 2017 je bilo v ta izbor uvrščenih 29 krajev iz 15 držav. Nosilka znaka evropske dediščine je že nekdanja partizanska Bolnišnica Franja.

Skupina 13 neodvisnih strokovnjakov izbere in odlikuje izbrane primere z znakom evropske dediščine (EHL) na podlagi enotnih kriterijev. Vsaka nominirana dediščina mora imeti poudarjene skupne evropske vrednote ter pomembno vlogo ne le v matični državi temveč v širši zgodovini Evrope. Spomeniki in njihove dejavnosti morajo ključno vplivati na povezanost skupne Evrope. Imeti morajo natančno pripravljen delovni načrt upravljanja in promocije. Posamezne države EU lahko bionalno izberejo do dva primera izjemne evropske dediščine.

Izbor zahteva:

1. pomen izbrane dediščine mora segati čez meje, zajemati pan-evropske vrednote in povezati preteklost ter sedanje dejavnosti v širšem prostoru Evrope.
2. izražena mora biti ključna vloga izbrane dediščine v evropski zgodovini in za evropske povezave. Prepoznavna mora biti povezanost z evropskimi dogodki, osebami in gibanji.
3. dediščina mora izražati pomembno vlogo pri razvoju in promociji skupnih vrednot, ki podpirajo evropsko povezovanje.

Letos so poleg cerkve Sv. Duha na Javorci uvrščene med izbrane še naslednje enote dediščine: Prostori glasbene dediščine v Leipzigu (Nemčija), Sinagoga ob ulici Dohány (Madžarska); Trdnjava iz prve svetovne vojne Cadine nad Trentom (Italija), nekdanje nemško koncentracijsko taborišče Natzweiler in njegove podružnice (Francija in Nemčija); spomenik, posvečen pogromom nad Judi Sighet (Romunija); nekdanji rudnik Bois du Cazier (Belgija), vas Schengen (Luxembourg) in Maastrichtski sporazum (Nizozemska).